

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НЕЙРОПСИХОЛОГІЯ

**Освітня програма
«Дитяча психологія та психологічна практика»**

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

**Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.**

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Нейропсихологія
Освітня програма	«Дитяча психологія та психологічна практика»
Спеціалізація (за наявності)	Відсутня
Спеціальність	053 Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3 / 5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Практичні заняття – 8 год. Лабораторні заняття – 4 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу:

Курс «Нейропсихологія» знайомить студентів із закономірностями становлення, динамічної організації та вікових особливостей вищих психічних функцій, їх взаємовпливу у забезпеченні інтегративної психічної діяльності та знаннями про психологічні методи діагностики локальних уражень мозку. Об'єктом курсу є нейропсихологія як наука та діагностичний інструментарій локальних уражень мозку. Предметом курсу є особливості нейропсихологічної теорії та практики

Мета та цілі курсу. Метою курсу «Нейропсихологія» є вивчення мозкових механізмів вищих психічних функцій (ВПФ) на матеріалі локальних уражень мозку. Завдання курсу: сформувані у студентів адекватні сучасному рівню медико-психологічних знань уявлення про закономірності становлення, динамічну організацію і вікові особливості ВПФ, їх взаємовплив у забезпеченні інтегративної психічної діяльності, про психологічні методи діагностики локальних уражень мозку.

Компетентності (відповідно до матриці ОП):

СК1. Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Програмні результати навчання (відповідно до матриці ОП):

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Нейропсихологія як наука. Теорія системної динамічної локалізації вищих психічних функцій	Предмет, завдання нейропсихології. Історія розвитку нейропсихологічної науки. Радянська та західна нейропсихологія. Галузі нейропсихології. Визначення та характеристика поняття вищих психічних функцій, мозкові механізми та локалізація вищих психічних функцій. Міжпівкулева асиметрія мозку та міжпівкулева взаємодія. Функціональна специфічність великих півкуль мозку	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
2.	Тема 2. Агнозії. Розлади довільної регуляції вищих психічних функцій	Поняття аналізатора в нейропсихології. Зорові, тактильні та слухові агнозії: види, локалізація ураження, методи нейропсихологічного дослідження. Розлади довільної регуляції вищих психічних функцій	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
3.	Тема 3. Порушення рухів при локальних ураженнях мозку	Апраксії: види, локалізація ураження. Методи дослідження рухових функцій у нейропсихології	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
4.	Тема 4. Порушення мислення, мовлення, читання і письма при локальних ураженнях мозку	Розлади мислення при локальних ураженнях мозку, методи дослідження мислення у нейропсихології. Розлади мовлення (афазії): види, локалізація уражень, методи дослідження. Аграфії та алексії	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
5.	Тема 5. Порушення пам'яті, уваги та емоційної сфери при локальних ураженнях мозку	Розлади пам'яті при локальних ураженнях мозку: види, локалізація ураження, методи дослідження. Модально-специфічні та модально-неспецифічні розлади пам'яті. Розлади уваги при локальних ураженнях мозку: види, локалізація ураження, методи дослідження. Модально-специфічні та модально-неспецифічні розлади уваги. Розлади емоцій при локальних ураженнях мозку: види, локалізація уражень	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
6.	Тема 6. Основні нейропсихологічні синдроми	Загальна характеристика та підходи до класифікації нейропсихологічних синдромів. Кіркові та підкіркові нейропсихологічні синдроми	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
7.	Тема 7. Загальна схема нейропсихологічного дослідження. Застосування	Особливості дослідження в нейропсихології: загальна характеристика хворого, планування та проведення нейропсихологічного дослідження.	Семінарське заняття, виконати лабораторну,

	нейропсихології в суспільній практиці	Застосування нейропсихології в суспільній практиці	пройти тестування.
8.	Тема 8. Нейропсихологічне дослідження окремих вищих психічних функцій	Методи і методики для нейропсихологічного дослідження уваги, емоційних реакцій, зорового та зорово-просторового гнозису, соматосенсорного гнозису, слухового гнозису, дій та рухів, мовлення, письма, читання, пам'яті, системи рахунку, інтелектуальних процесів	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
9.	Тема 9. Основи нейропсихології дитячого віку	Нейропсихологічні закономірності нормального розвитку дитини. Проблема розвитку і розпаду вищих психічних функцій. Особливості нейропсихологічних синдромів при локальних ураженнях головного мозку у дітей. Основні практичні завдання дитячого нейропсихолога. Організація нейропсихологічного обстеження дітей, принципи збору анамнезу у батьків. Топічна діагностика локальної функціональної недостатності у дітей. Нейропсихологічні синдроми в дитячому віці. Види і напрямки корекційно-розвиваючої роботи з дітьми. Методи нейропсихологічної корекції та розвитку: мислення, пам'яті, уваги, емоцій та поведінки	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
10.	Тема 10. Основи геронтонейропсихології	Варіанти старіння. Нормальне старіння як етап індивідуального розвитку. Особливості мозкових змін і змін у вищих психічних функціях при нормальному старінні, їхній зв'язок із функціональними блоками. Шляхи компенсації дефіцитарної роботи мозку при нормальному старінні. Патологічне старіння	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
11.	Тема 11. Основи диференційної нейропсихології	Особливості та типи мозкової організації у здорової людини. Співвідношення між типами мозкової організації, психічними процесами та індивідуально-психологічними особливостями людини в нормі	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
12.	Тема 12. Основні шляхи відновлення вищих психічних функцій	Види порушення функцій при локальних ураженнях мозку (інактивація та незворотне руйнування нервових елементів). Властивості нервової системи, які забезпечують відновлення та компенсацію втрачених функцій. Шляхи відновлення вищих психічних функцій при локальних ураженнях головного мозку (розгальмування, використання перебудови функціональних систем, спонтанне відновлення вищих нервових функцій, фармакотерапія)	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.

13.	Тема Нейропсихологія системі нейрореабілітації	13. в	Загальна інформація про нейрореабілітацію: цілі, завдання, прикладне значення, актуальність. Принцип заміщення вищих психічних функцій, можливості нейропсихології, фізіотерапії, фармакотерапії і комп'ютерних технологій	Семінарське заняття, виконати лабораторну, пройти тестування.
-----	---	------------------------	--	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	20
Лабораторне заняття	70
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	0
Залік	100
Максимальна кількість балів	100

Відмінно А 90-100 балів	Лабораторна робота виконана у повному обсязі. Студент продемонстрував глибокі, системні знання з теоретичного та практичного блоку завдань, чітко формулює основні напрями курсу використовуючи психологічну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми науки, її мету та завдання. Робота оформлена грамотно, завдання розкриті повністю, аргументовано та послідовно.
Добре В 82-89 балів	Лабораторна робота виконана у повному обсязі. Студент продемонстрував глибокі знання, добре володіє термінологією, обізнаний з відповідною літературою, але має невідповідності у викладенні матеріалу лабораторної роботи. Робота оформлена грамотно, завдання розкриті повністю.
Добре С 74-81 бали	Лабораторна робота виконана у повному обсязі. Студент продемонстрував знання базового матеріалу, володіння термінологією, але не вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми, не поєднує надану інформацію з іншими психологічними знаннями та навичками. Робота оформлена грамотно, завдання розкриті без прикладів та уточнень.
Задовільно Д 64-73 бали	Лабораторна робота виконана у повному обсязі. Студент продемонстрував знання програмного матеріалу з теми, оперує базовими категоріями, термінами, проте логіка викладу порушена, допускаються неточності та спрощення у визначенні понять та написанні висновків. Робота оформлена з граматичними та стилістичними помилками.
Задовільно Е 60-63 бали	Лабораторна робота виконана не у повному обсязі. Студент орієнтується в основних питаннях лабораторної роботи, але його знання мають поверховий характер. Достатній понятійний апарат не сформовано, наявні значні прогалини в теоретичній підготовці та практичному аспекті, ключові питання пояснюються на побутовому рівні. Робота оформлена з численними граматичними та стилістичними помилками.

Незадовільно FX 35-59 балів	Лабораторна робота виконана без дотримання вимог та не у повному обсязі. Студент має фрагментарні знання з теми лабораторної роботи, не володіє термінологією, не вміє послідовно викласти програмний матеріал. Студент не орієнтується у наявній літературі з курсу. Робота оформлена з численними граматичними та стилістичними помилками.
Незадовільно F 1-34 балів	Студент не здав звіту з лабораторної роботи, що не дозволяє виявити

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції		2	1	1	2	2	2	2	2		2		1	1	1		1	20
Семінарські з-тя	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			70
Самостійна р-та		1	1	1	1	1	1		2		1				1			10
Індивідуальні завдання																		
Залік																		100
Всього за тиж-нь	5	8	7	7	8	8	8	7	9	5	8	5	6	6	7	5	1	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
Література:	
Основна	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Бизюк А. П. Основы нейропсихологии. СПб.: Речь, 2005. 293 с. ▪ Бизюк А.П. Компендиум методов нейропсихологического исследования. СПб.: Речь, 2005. 398 с. ▪ Корсакова Н.К., Москвичюте Л.И. Клиническая нейропсихология. М., 2006. 460 с. ▪ Лурия А.Р. Высшие корковые функции человека и их нарушения при локальных поражениях мозга. М.: Издательство Московского университета, 1962. 433 с. ▪ Лурия А.Р. Основы нейропсихологии. М.: Издат. центр «Академия», 2004. 384 с. ▪ Нейропсихологическая диагностика / под ред. Е.Д. Хомской. М., 2007. 46 с. ▪ Семенович А.В. Нейропсихологическая диагностика и коррекция в детском возрасте. М.: Издат. центр «Академия», 2002. 232 с. ▪ Хомская Е. Д. Нейропсихология. СПб.: Питер, 2005. 496 с. ▪ Хрестоматия по нейропсихологии / под ред. Е.Д. Хомской. М.: Институт общегуманитарных исследований, Московский психолого-социальный институт, 2004. 896 с. 	
Додаткова:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Атлас. Нервная система человека. Строение и нарушения / под ред. В.М. Астапова, Ю.В. Микадзе. М., ПЕР СЭ, 2004. 80 с. ▪ Вассерман Л.И., Дорофеева С.А., Меерсон Я.А. Методы нейропсихологической диагностики. СПб., 1997. 360 с. ▪ Галецька І.І. Основи нейропсихології. Львів, 2003. 317 с. ▪ Глозман М.В. Культурно-исторический подход как основа нейропсихологии XXI века. <i>Вопросы психологии</i>. 2007. N4. С. 62-68. 	

- Григорьев В.Н., Ковязина М.С., Тхостов А.Ш. Когнитивная нейрореабилитация больных с очаговыми поражениями головного мозга. М.: УМК «Психология», 2006. 256 с.
- Доброхотова Т.А., Брагина Н.П., Зайцев О.С. и др. Односторонняя пространственная агнозия. М.: Книга, 1996. 112 с.
- Карвасарский Б.Д. Клиническая психология. СПб.: Питер, 2006. 960 с.
- Корсакова Н.К., Московичюте Л.И. Подкорковые структуры мозга и психические процессы. М., 2005. 436 с.
- Лурия А. Р. Травматическая афазия. М.: Медицина, 1947. 367 с.
- Проблемы афазии и восстановительное обучение / под ред. Л.С. Цветковой. М.: МГУ, 1999. 256 с.
- Сидорова О.А. Нейропсихология эмоций. М., 2001. 145 с.
- Тонконогий И.М. Введение в клиническую нейропсихологию. Л., 1973. 255 с.
- Цветкова Л.С., Цветков А.В. Нейропсихологическое консультирование в практике психолога образования. М.: Спорт и Культура, 2012. 77 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua
Викладач	Мицько Володимир Мирославович кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація викладача	+380973323135 volodymyr.mytsko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
--------------------------	---

	<p>імені Василя Стефаника».</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/

Викладач

Мицько В.М.